

FONS ANTONI VARÉS I MARTINELL

1 ÀREA D'IDENTIFICACIÓ

- 1.1 CAT/ CRDI/ 54
- 1.2 Fons Antoni Varés i Martinell
- 1.3 1930 - 1965
- 1.4 Fons
- 1.5 122 pel·lícules, 1.215 unitats documentals fotogràfiques, 597 cartells i documentació gràfica i documentació textual.

2 ÀREA DE CONTEXT

- 2.1 El fons ha estat generat per Antoni Varés i Martinell.
- 2.2 Antoni Varés i Martinell (Llagostera 1909, Girona 1966) estudià a l'Escola Municipal de Belles Arts, de Girona, i el 1927 es traslladà a París per aprendre les tècniques de les Arts Gràfiques a *Graphique Industriale Française (GIF)*. A partir del 1932, entrà en contacte amb el món del cinema i del teatre, i intervingué en qualitat d'extra en alguns films de René Claire. Consolidat com a publicista, realitzà cartells i retrats d'artistes per a *l'Opéra Comique*, *Moulin Rouge* i *Théâtre de la Gaîté a Montparnasse*.
La mort del seu pare, el feu tornar definitivament a Girona, on treballà de publicista i cartellista. Compaginà la seva activitat laboral amb el cinema, però sense proposar-se mai arribar a la professionalitat cinematogràfica, sinó que va mantenir el cinema com a afició. La seva obra fílmica es pot considerar en bona part com a inacabada, ja que molts dels seus films no varen poder ser sonoritzats i, a més, va morir quan estava treballant en la seva pel·lícula més ambiciosa, una adaptació de *Josafat*, de Prudenci Bertrana, que tenia el vist-i-plau de la filla de l'escriptor, Aurora Bertrana.
Les seves obres fonamentals són *Niños* (1951-1953) i *L'home del Sac* (1960). La seva primera obra fou *El rapte de Ma. Rosa* (1930), fet que el converteix en el pioner del cinema amateur a Girona.
- 2.3 L'any 1983 la vídua d'Antoni Varés, Lluïsa de Batlle i de Molar, va fer donació del fons de pel·lícules a l'Ajuntament de Girona. L'any 1994 féu una segona donació de dibuixos, cartells i material gràfic. Posteriorment, l'any 1997 féu donació de les fotografies.
- 2.4 Donació de la senyora Lluïsa de Batlle i de Molar, efectuada en 3 fases, el 1983, el setembre de 1994 i el 31 de desembre de 1996, ratificada aquesta darrera per Acord de la Comissió de Govern el 19 de juny de 1997.

3 ÀREA DE CONTINGUT I ESTRUCTURA

- 3.1 El fons està format per 122 pel·lícules de temàtica cinematografia de ficció i cinematografia documental. Consta també de 1215 fotografies generalment de temàtica fotografia artística, fotografia documental i fotografia familiar.
Les pel·lícules originals del fons són de format 9'5 mm (35) i de 16 mm (24), de les quals una té so. Pel que fa a la col·lecció de pel·lícules comercials n'hi ha seixanta de 9'5 mm (49 de les quals són Patte-Baby) i tres de 16 mm.
També hi ha material gràfic tal com dibuixos comercials i publicitaris. És una de les agrupacions més importants tant per la informació que conté com per la seva continuïtat. Consta de 240 dibuixos originals i impresos. Cal destacar les 51 il·lustracions en forma d'acudits, auques, catàlegs, programes a mà, encapçalaments, contes i revistes infantils, contes per acolorir i llibres de text. Igualment la sèrie de cartells sobre cinema i teatre, institucions religioses, institucions públiques i privades, institucions esportives i recreatives, cobles i dibuixos preparatoris per a cartells.
Altre tipus de material gràfic són els dibuixos animats i per a títols i crèdits de cinema, dibuixos per a la realització de joguines de fusta i ninots articulats, esbossos, estergits, ex-libris, nadesles i participacions de naixement. El fons també consta d'obra artística en forma de dibuixos a llapis, tintes, aquarel·les, gouache i finalment pintura a l'oli.
El fons inclou, a més, documentació textual sobre paper, principalment correspondència i guions cinematogràfics de les seves obres.
El volum del material fotogràfic del fons consta de fotografies en suport paper, plàstic i vidre. El suport majoritari és el paper amb fotografies de diferents formats, b/n. El segueixen els formats plàstic, b/n, i vidre, b/n.
- 3.2 No s'ha portat a terme cap operació d'avaluació i tria del fons.

- 3.3 No es preveuen ingressos addicionals al fons.
- 3.4 El tractament realitzat pel que fa a les pel·lícules s'ha centrat en la seva catalogació i el traspàs a nous suports.
Els cartells, dibuixos i altre material gràfic han estat catalogats, així com la documentació textual.
La intervenció en les fotografies s'ha centrat en la digitalització, catalogació, documentació i indexació de les imatges. Pel que fa a la classificació el primer nivell del quadre de classificació s'estructura a partir de nou sèries temàtiques (Pel·lícules, Fets d'actualitat, Patrimoni, Reproducció d'objectes i documents, Fotografia de concursos, Retrats, Família, Contactes i Col·lecció).

4 ÀREA DE CONDICIONS D'ACCÉS I ÚS

- 4.1 Es tracta de documentació privada.
- 4.2 El seu accés és lliure. L'Ajuntament de Girona en deté tots els drets d'explotació d'acord amb el conveni de donació i els terminis que estableix la legislació i n'autoritza la reproducció sota les condicions establertes en cada cas pel Centre de Recerca i Difusió i la Imatge.
- 4.4 Documents cinematogràfics i fotogràfics. Els suports tant de paper com de plàstic de les fotografies i el suport plàstic de les pel·lícules presenten una bona conservació.
- 4.5 Existeixen instruments de descripció a nivell de catàleg per les pel·lícules, l'obra gràfica, la documentació textual i les fotografies (direcció de Joan Boadas i Raset i realització d'Albina Varés i de Batlle).

5 ÀREA DE DOCUMENTACIÓ RELACIONADA

- 5.1 La documentació fotogràfica i audiovisual es troba al CRDI i la documentació gràfica i textual a l'Arxiu. Totes les pel·lícules han estat passades a format U-MATIC i a vídeo, en format Beta i posteriorment a VHS.
- 5.3 Es desconeix si existeixen en altres arxius unitats de descripció relacionades amb el fons.
- 5.4 *Bibliografia:*
Joan BOADAS i RASET; Lluís-Esteve CASELLAS i SERRA; Teresa GARCIA ... [et al.], *Girona: guia de fons en imatge*, (Guies urbanes; 9). Girona: Ajuntament de Girona. Centre de Recerca i Difusió de la Imatge (CRDI), 1999, p. 53-55.
Joan BOADAS i RASET, Albina VARÉS i DE BATLLE, "Catàleg de l'obra fílmica d'Antoni Varés" a *La imatge i la recerca històrica. Ponències i Comunicacions. 2es Jornades Antoni Varés, del 12 al 13 de novembre de 1992*, (Col·lecció Textos i Documents, 5). Girona, 1992, p. 7-13, 22-64.
Memòria de l'Arxiu Històric de la Ciutat de Girona 1986-1989. Ajuntament de Girona, p. 3.
Memòria de l'Arxiu Municipal de Girona 1994. Ajuntament de Girona, p. 7-8.
Memòria de l'Arxiu Municipal de Girona 1996. Ajuntament de Girona, p. 33.
Papers d'Informació Municipal, núm. 24 (gener 1984). Ajuntament de Girona.
Josep PLANAS, "En Varés entre nosaltres" a *Certamen de cinema amateur: VIII trofeu Antoni Varés*. Gerunda de Publicidad, Girona, 1974, no consta pàgina.
Josep Maria PLANAS i GIFREU, "El cinema a Girona: Antoni Varés, el pioner; el "Grup de Girona" i el "Kinema Grup" " a *Història de la Catalunya cinematogràfica. Volum 2. Curs 1984-1985*, (Cinematògraf. Annals de la Federació Catalana de Cine-clubs). Federació Catalana de Cine-clubs, l'Avenç, Barcelona, 1985, p. 233-244.
Joaquim ROMAGUERA i RAMIÓ, *Diccionario filmográfico universal-I. Directores de España, Portugal y Latinoamérica*, (kaplan, 11). Laertes, Barcelona, 1994, p. 268-269.
Albina VARÉS i DE BATLLE, Alfons HEREU i RUAX, "La "Foto Fixa" en dos films d'Antoni Varés: *El Castillo Maldito* i *L'home del sac*" a *La imatge i la recerca històrica. Ponències i Comunicacions. 4es Jornades Antoni Varés, del 19 al 22 de novembre de 1996*, (Col·lecció Textos i Documents, 7). Girona, 1996, p. 7-42.
Albina VARÉS, Josep RODRÍGUEZ, Emili AUGUET, "Els projectes cinematogràfics no realitzats d'Antoni Varés" a *La imatge i recerca. Ponències i Comunicacions. 5es Jornades Antoni Varés, del 17 al 20 de novembre de 1998*, (Col·lecció Textos i Documents, 9). Girona, 1998, p. 333-366.
Fina NAVARRETE i SÁNCHEZ; Bernardo RIEGO i AMÉZAGA; Albina VARÉS i DE BATLLE *Girona Fotògrafs. Antoni Varés Martinell*. Girona: Ajuntament de Girona. Centre de Recerca i Difusió de la Imatge (CRDI), 2009.

Glòria GRANELL I NOGUÉ, *Bertrana i Varés. La Girona de Josafat" Bertrana i Varés. La Girona de Josafat*, (Col·lecció Història de Girona, 37). Ajuntament de Girona, Girona, 2006, p.63, 69,79-88, 130-136.

Albina VARÉS I DE BATLLE, *Antoni Varés. Del cartell al cinema 1928-1966*, (Col·lecció Catàleg d'Exposicions, 19). Ajuntament de Girona, Girona, 1994, p.5, 9, 17, 21.

Rosa GIL, *La Ploma dels pinzells gironins. Homenatge a Miquel Gil Bonancia*, Caixa de Girona, Girona, 1993.

Diari Los Sitios, 19/12/1946; 24/8/1955; 8/3/1955, 8/6/1951.

Diari El Pirineo, 26/5/1942

6 ÀREA DE NOTES

6.1 Hi ha algunes obres artístiques de caràcter pictòric en mans de particulars.

Els autors de les fotografies del Castillo Maldito i l'Home del Sac, són els següents: F. Boladeras, Josep Mir, Benjamí Cordon i Josep Buil.

El novembre de 1994 s'integrà al fons una còpia de la pel·lícula *Vuelta a l'ayer*, donada pel senyor Antoni Oliver Diví, segons guió de Joaquim Pla Dalmau i filmada per Antoni Varés.

La datació extrema de l'any 1930 es deu a la primera pel·lícula que realitzà Antoni Varés i Martinell, *El rapte de Maria Rosa*.